

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2

นิตร์ชัย เทพขจร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ตุลาคม 2551

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการบริหารงานบุคคล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2

นัตรชัย เทพขจร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ตุลาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL QUOTIENT AND PERSONNEL
ADMINISTRATION BEHAVIOR OF ADMINISTRATORS UNDER
PATHUMTHANI EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE 1 AND 2

CHATCHAI THEPKHACHON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

October 2008

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการบริหาร
งานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2

โดย นายฉัตรชัย เทพขจร

สาขา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู)

.....กรรมการ
(ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง)

.....กรรมการ
(ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง)

.....กรรมการ
(ดร.ภูซังค์ วัฒนาย)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี
(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

ตุลาคม พ.ศ. 2551

นั้ตรชัย เทพขจร. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรม
การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :
ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง, ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการบริหาร
งานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับ
พฤติกรรม การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2
มีความฉลาดทางอารมณ์ ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ
ทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านเก่ง ด้านดี และด้านสุข

2. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2
มีพฤติกรรมการบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน
การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านวินัยและการรักษา
วินัย ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง และด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง
มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับมาก

3. ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 ไม่มีความสัมพันธ์กัน และเมื่อ
พิจารณารายด้าน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมบริหาร
งานบุคคลอยู่ในระดับต่ำ ($r = .196$)

Chatchai Thepkhachon. (2008). **The Relationship Between Emotional Quotient and Personnel Administration Behavior of Administrators under Pathumthani Education Service Area Office 1 and 2.** Master Thesis, M. Ed. (Education Administration). Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee: Dr.Amorratana Sananseang, Dr.Chidchai Sananseang

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the emotional quotient and personnel administration behavior of the administrators and to study the relationship between the emotional quotient and personnel administration behavior of the administrators under Pathumthani Education Service Area Office 1 and 2. The samples were 132 administrators under Pathumthani Education Service Area Office 1 and 2. The instrument was a questionnaire and the data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Pearson's coefficient correlation.

The results of research were as follows:

1. Overall, the emotional quotient of the administrators under Pathumthani Education Service Area Office 1 and 2 was at a normal level by ranking from the highest to the lowest as follows: smartness, goodness and happiness.

2. Overall, the personnel administration behavior of the administrators under Pathumthani Education Service Area Office 1 and 2 was at a high level by ranking from the highest to the lowest as follows: disciplines and maintaining disciplines, recruiting and appointing, and planning the manpower.

3. The emotional quotient and the personnel administration behavior of the administrators under Pathumthani Education Service Area Office 1 and 2 did not significantly relate. However, the emotional quotient related to the personnel administration behavior at a low level ($r = .196$).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 และเขต 2 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือของท่าน ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง และดร.จิตชัย สนั่นเสียง ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคอยให้คำปรึกษา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไข ปรับปรุง ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดโดยตลอด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู และ ดร.ภูษงค์ วัฒนา ที่กรุณาได้ให้คำชี้แนะ ตลอดจนเสียสละเวลาอันมีค่า มาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านในการตรวจเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจข้อคำถามและให้คำแนะนำ คือ ดร.ภิเชก จันทร์เอี่ยม ดร.สุธี พรรณหาญ ดร.เอนก ถ่วงลือ ดร.ลัดดา อิมอกใจ และนายเพ็ญศักดิ์ แจ้งเหตุผล

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 และเขต 2 ทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อนนักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยของมอบแก่ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

นัตรชัย เทพขจร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์.....	10
ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์.....	10
แนวคิด และองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ (EQ).....	12
ความสำคัญและประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์	26
เครื่องมือวัดความฉลาดทางอารมณ์ กรมสุขภาพจิต	
กระทรวงสาธารณสุข.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคล	29
ความหมายของการบริหารงานบุคคล	30
ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล	32
หลักการบริหารงานบุคคล	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล	36
	พฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา.....	37
	ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง.....	38
	ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	40
	ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ.....	44
	ด้านวินัยและการรักษาวินัย.....	51
	พฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
	การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2	53
	ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมกรรมการบริหาร	
	งานบุคคลสถานศึกษา.....	55
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
	งานวิจัยในประเทศ	57
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
	การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล4	
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม4.....	70
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร	
	สถานศึกษา4	71
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร	
	สถานศึกษา	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรม การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2	80
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย.....	99
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย....	106
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย	124

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวน และร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	72
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	72
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	73
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	73
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	74
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคล ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	75
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคล ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2.....	76
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคล ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	77
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคคล ด้านวินัยและการรักษาวินัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรม การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2	81

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	6

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา